

Anti-Pestprotocol

onderdeel van het veiligheidsplan

Openbaar Primair Onderwijs Terschelling

Inhoud

1.Waarom een Anti-pestprotocol?.....	3
2.Uitgangspunten openbaar primair onderwijs Terschelling.....	3
3.Omgaan met elkaar	3
4.Begripsomschrijving	5
5.Maatregelen en procedure	5
6.De concrete pedagogische invulling als handvat van het anti-pestprotocol	6
7.Welke problemen kun je verwachten bij de aanpak van pesten?	8
Bijlagen	9
Gespreksformulier 1	9
Gespreksformulier 2	10
Gespreksformulier 3	11

1. Waarom een Anti-pestprotocol?

Een goed **anti-pestprotocol** geeft leerlingen, leraren en ouders duidelijkheid over hoe pesten wordt voorkomen en hoe gehandeld wordt wanneer er gepest wordt. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

Pesten gebeurt helaas overal, dus kan ook voorkomen bij ons op school. Wij willen ervoor zorgen dat het pedagogisch klimaat in onze klassen en op het plein veilig is, zodat de kinderen zich positief kunnen ontwikkelen.

Een goed pedagogisch klimaat werkt preventief. Er zijn ongeschreven regels, maar het is ook belangrijk om duidelijke regels met elkaar af te spreken en daar aan te refereren. Uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten leren omgaan en dat wij ze dat moeten leren.

Meestal gaat het met het leerproces vanzelf goed, maar soms worden kinderen door anderen systematisch gepest. Daarbij is de situatie voor het betreffende kind onveilig geworden en moeten wij als school dus maatregelen nemen.

Het Anti-pest protocol staat op de website van de scholen en op de website van Scholen op de Kaart. Het protocol wordt jaarlijks geëvalueerd en herzien waar nodig. Het protocol wordt aangeboden aan de MR, zodat het gezamenlijk wordt onderschreven. De school heeft de verantwoordelijkheid regels te hanteren en erop toe te zien dat afspraken worden nagekomen.

2. Uitgangspunten openbaar primair onderwijs Terschelling

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, dan vinden wij dat een probleem voor iedereen: leerkrachten, ouders, de gepeste kinderen, de pesters, de meelopers en de andere kinderen.
2. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten en alle andere volwassenen die direct bij de school zijn betrokken (overblijfhulpen, hulpouders) moeten alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Zodra er sprake is van constatering van pestgedrag dan moeten de volwassenen direct stelling nemen en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid ligt te allen tijde bij de leerkracht.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen, weer optreedt dan voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.
5. Dit pestprotocol wordt door het team en de oudervertegenwoordiging (MR) van de school onderschreven en ook alle ouders ter inzage aangeboden via de website van de school.

3. Omgaan met elkaar

Een van de kernwaarden van het openbaar onderwijs Terschelling is dat kinderen met plezier naar school gaan. Voor een goede sfeer is het nodig dat kinderen en volwassenen op een prettige manier met elkaar omgaan. Dat doen we door:

- respecteren van elkaar
- tonen van vertrouwen in elkaar
- openstaan voor elkaar

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag vind je bij kinderen van alle leeftijden. Het is belangrijk oog te hebben voor het onderscheid tussen plagen, ruzie en pesten:

- Plagen is vaak incidenteel, onbezonnen en spontaan negatief gedrag. Het is eerder een onschuldige eenmalige activiteit waarbij humor een rol kan spelen. Het herhaaldelijk en langdurig karakter ontbreekt hier. Het plagen speelt zich af tussen twee (kinderen of groepen) min of meer gelijken.
- Bij ruzie hebben leerlingen een conflict met elkaar. Ze wisselen over en weer argumenten uit op een emotioneel (boze) manier. Beide leerlingen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan waardoor er geen machtsongelijkheid is . een ruzie leggen leerlingen meestal weer bij.
- Wanneer een kind echter gepest wordt, betekent dit dat hij structureel het slachtoffer is van pesterijen. Wat hij ook doet, het is nooit goed. Het pesten speelt ook niet tussen twee gelijken, maar de onmacht van het slachtoffer staat tegenover de almacht van de pester. Er is sprake van machtsongelijkheid. Het gebeurt vaak in een groep die zich kenmerkt door een onveilige en negatieve basissfeer.

Het pestprobleem draait niet alleen om de pester en het gepeste kind. Op de achtergrond is er een zwijgende groep kinderen bij betrokken. Zij vormen het publiek voor de pester, waaraan hij zijn succes afmeet. Er zijn echter ook kinderen die pesten afkeuren, maar zich er niet mee bemoeien. Verder zijn natuurlijk de ouders in het geding. Zij worden geconfronteerd met een emotioneel geknakt kind of krijgen thuis stoere verhalen te horen. En dan is er de leerkracht. Deze heeft de groep kinderen, pester(s) en gepeste(n) elke dag in de klas en kan iets doen aan de veiligheid van alle kinderen. Niemand mag de ogen sluiten voor pestgedrag. Samen moet er iets aan gedaan worden.

Op onze scholen hechten we waarde aan het gevoel van veiligheid voor alle kinderen. Vandaar dat we middels ons lesprogramma, houding en gestelde regels en afspraken in de preventieve sfeer proberen pestgedrag te voorkomen. Daarom staan tijdens de Gouden Weken aan het begin van het schooljaar de omgang, sfeer en verbinding met anderen centraal, waarin de 10 gouden regels vanuit het pestprotocol centraal staan. Ouders worden middels de nieuwsbrief op de hoogte gesteld van het doel van de Gouden Weken.

De 10 gouden regels vanuit het anti-pestprotocol voor kinderen:

De belangrijkste regel van het pesten luidt: word je gepest, praat er dan thuis en op school over: Je mag het niet geheim houden!!!

De andere 10 gouden regels vanuit het pestprotocol voor kinderen zijn:

1. Je beoordeelt andere kinderen niet op hun uiterlijk.
2. Je sluit een ander kind niet buiten van activiteiten.
3. Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander kind.
4. Je scheldt een kind niet uit en je verzint geen bijnamen.
5. Je lacht een ander kind niet uit en je roddelt niet over andere kinderen.
6. Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
7. Je accepteert een ander kind zoals hij of zij is.
8. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen.
9. Als je zelf ruzie hebt, praat het eerst uit. Lukt dat niet dan meld je het bij de leerkracht.
10. Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan de leerkracht. Dat is dan geen klikken! Is er dan verschil tussen klikken en melden? Ja! Bij klikken wil je dat een ander straf krijgt, bij melden hoop je dat het ongewenste gedrag ophoudt!!!

4. Begripsomschrijving

Er is een verschil tussen plagen en pesten. Bij plagen is de sfeer onschuldig. Kinderen die aan elkaar gewaagd zijn plagen elkaar soms en er zit ook iets van een uitdaging in om iets terug te geven. Het is een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen wordt ervaren als bedreigend of echt vervelend. Er zit ook een pedagogisch aspect aan: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen om te gaan met conflicten. Dat is een vaardigheid die van belang is voor het verdere leven.

Wat is nu echt pestgedrag?

Verbaal:

- Vernederen: "Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen.
- "Schelden: "Viespeuk, etterbak, mietje, sukkel.
- "Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan pakken we je."
- Belachelijk maken, uitlachen bijv. over lichaamskenmerken of een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken (rooie, dikke, vuurtoren, flapoor etc.)
- Gemene briefjes schrijven om een kind te isoleren of steun zoeken bij anderen om samen te spannen tegen een ander kind.

Fysiek:

- Trekken, duwen, spugen.
- Schoppen, laten struikelen.
- Krabben, bijten, aan de haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of opwachten
- In de val laten lopen, doorgang versperren, klem zetten.
- Dwingen om iets dat het kind heeft af te geven.
- Dwingen om bepaalde dingen te doen (snoep of geld meenemen e.d.)
- Dreigen via mobiele telefoon, WhatsApp of andere social media

Isolatie:

- Steun zoeken bij anderen zodat een kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingen.
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of stuk maken van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapot maken van spullen: boeken of tekeningen bekladden, gooien met de tas van een kind, banden lek steken.

Pesten via internet, WhatsApp, Instagram of andere digitale communicatiekanalen valt hier ook onder. Pesten is dus specifiek bedreigend, vooral door het systematische karakter.

Het is macht door intimidatie.

5. Maatregelen en procedure

Preventieve maatregelen:

1. Aan het begin van het schooljaar bespreekt iedere leerkracht in de klas de algemene regels en afspraken. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij in alle groepen uitdrukkelijk

genoemd. In de groepen 3 t/m 8 is er expliciet aandacht voor de regels van het Anti-pestprotocol.

2. Indien de leerkracht daar aanleiding toe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groeps- en/of individueel gesprek.
3. In de periode tussen zomer en herfstvakantie van ieder nieuw schooljaar wordt aandacht besteed aan positief gedrag, plagen en pesten tijdens de Gouden Weken.

Repressieve maatregelen:

1. Er is pleinwacht tijdens de spelmomenten op het plein.
2. Als er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag dan wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. Dit gesprek is geen eenmalige gebeurtenis, maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in het dossier van het kind. Dit geldt zowel voor de pester als voor het gepeste kind (gespreksformulier 1).
3. Als er sprake is van herhaald pestgedrag, dan worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van het ongewenste gedrag tijdens een gesprek met de leerkracht op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook schriftelijk vastgelegd (gespreksformulier 2). Ook de op te leggen sancties bij niet nakomen van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van de pester, m.n. in de situaties die zich bijzonder lenen voor pestgedrag (buiten spelen, overblijven, gymnastiek, excursies, schoolreisjes, bibliotheekbezoek etc.). De directeur van de school wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen, de ouders en de gemaakte afspraken. Alles moet terug te vinden zijn in groepszorgmap van de betrokken kinderen.
4. Als het probleem zich blijft voordoen, meldt de leerkracht dit aan de directeur van de school. De leerkracht geeft de directeur een gedocumenteerd verslag met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en de inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die zijn gemaakt om het pesten aan te pakken.
5. De directeur roept de ouders op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste directiegesprek worden betrokken. De directeur gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen. Ook van dit gesprek wordt een verslag gemaakt (gespreksformulier 3).
6. Indien het gedrag niet verbetert kan er een verwijzing plaatsvinden naar het schoolmaatschappelijke werk, de GGD, dan wel het RIAGG.
7. Eén en ander wordt zorgvuldig gedocumenteerd in Parnassys.
8. Als het pestgedrag van de pester niet verandert en/of de ouders van het kind werken niet mee om het probleem aan te pakken dan kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen: Isoleren van de pester, tijdelijke uitsluiting van de pester van de lessen van de school tot een maximum van drie dagen. Dit staat omschreven in de schoolgids en het schoolplan.
9. Pesten is een vast agendapunt op het Jaarbord, dat 4x per schooljaar wordt besproken. Er is contact tussen scholen om incidenten te bespreken die leerlingen van deze scholen aangaan.

6. De concrete pedagogische invulling als handvat van het anti-pestprotocol

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag!

Hoe kun je goed pedagogisch handelen vanuit de professionele schoolomgeving?

Als een leerling niet aan zijn of haar eigen leerkracht durft te vertellen wat er aan de hand is, dan kan het kind naar een andere leerkracht van zijn of haar eigen keuze gaan. Deze vertrouwenspersoon koppelt het probleem vervolgens terug naar de direct betrokken leerkracht, alsook naar de locatiedirecteur van de school. Geheimhouding van dit probleem moet bij deze terugkoppeling gewaarborgd zijn.

De leerkracht speelt een hele belangrijke rol. Hij of zij zal volstrekt helder en duidelijk moeten maken dat dit ongewenste gedrag beslist niet getolereerd wordt. De leerkracht biedt de gepeste leerling bescherming, spreekt ernstig met de pester en zijn ouders en richt zich vervolgens op de zwijgende middengroep en de meelopers.

Hulp aan het gepeste kind:

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en krijgt professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van ervaringen. Dit gebeurt door achtereenvolgens:

- Gesprekken met de vertrouwenspersoon, bij voorkeur de eigen leerkracht van het kind. Naast het volgen van de ontwikkelingen is het ook van belang om naast incidentele momenten in de gesprekken ook een vast moment in te bouwen waarin het kind wordt gevraagd naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: het signaleren van nieuwe prikkels en het verwerken van eerdere ervaringen.
- Er volgt in overeenstemming met het kind een passende verwerking, zoals bv. een schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt een schriftje dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld, binnen en buiten schooltijd. Dit schriftje is een vertrouwelijk instrument van het kind en de leerkracht. Het kind kan traumatische ervaringen van zich afschrijven en/of tekenen.

Hulp aan de pester:

Ook de pester krijgt hulp. Hij of zij is niet in staat om op een gewone manier met anderen om te gaan. Om dit te leren hebben ook de pesters professionele hulp nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek vanuit het protocol, waarbij helder wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op school, zie de 10 onderstaande regels. Dit gesprek wordt gevoerd als een slecht-nieuwsgesprek. Er wordt een schriftelijk verslagje van gemaakt. Bovendien wordt er een vervolgesprek afgesproken, ongeacht de tussentijdse (positieve of negatieve) ontwikkelingen en welke straf er zal volgen als het pestgedrag toch weer voorkomt. Van alle gesprekken met de pester en/of de ouders worden verslagen gemaakt. Indien deze activiteit niet tot verbetering leidt, voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de pester, waarbij wordt geprobeerd om de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast probeert de leerkracht de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij / zij aanricht bij het gepeste kind.
- Pestgedrag wordt binnen het team gemeld, zodat iedereen er alert op kan reageren.
- De ouders worden geïnformeerd, zowel van de pester als van het gepeste kind.
- Als het pestgedrag blijft voortduren roept de school de hulp in van het Kwaliteitsteam OOT, schoolmaatschappelijk werk, CEDIN, de GGD of het RIAGG . Als dit alles niet leidt tot een verbetering dan zal de ouders dringend worden geadviseerd om een andere school voor hun kind te zoeken.

Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers:

Deze groep kinderen is van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht dan hebben de kinderen die pesten veel minder te vertellen. De middengroep is te mobiliseren door de leerkracht, maar ook door de eigen ouders. School stuurt in dit proces om betrokkenen te informeren en te betrekken om hierin positief bij te dragen. Directie neemt hierin het voortouw.

Hulp aan de ouders:

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding

van hun kind. De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat hun kind doet. Zij hebben er recht op en dienen ook te weten dat hun kind in sociaal opzicht zorgwekkend gedrag vertoont en dat dat dringend verbetering behoeft.

- De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich vrij voelen om contact op te nemen met de leerkracht als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat worden geschapen waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.
- Ouders kunnen hun kinderen vertellen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat hun eigen kind zeker niet mee moet pesten, maar stelling zou moeten nemen. Als het kind dat niet durft moet het pestgedrag wel altijd aan de ouders of de leerkracht vertellen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind hierin ondersteunen en begeleiden.

7. Welke problemen kun je verwachten bij de aanpak van pesten?

Bij de ouders:

Veel ouders vinden het moeilijk om hun eigen kind te zien in de rol van pester of meeloper. Ze beschikken niet altijd over de juiste informatie. Bovendien kan het dat een kind dat op school een pester is, dat thuis niet is. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie niet in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag. Helaas maakt hun kind een ongewenste sociale ontwikkeling door, wat ook op latere leeftijd kan leiden tot normatief afwijkend gedrag met grote gevolgen. Veel ouders doen e.e.a. ook af als 'kwajongensstreken'. ("Iedereen is toch weleens gepest". "Daar wordt je groot van."). Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders worden doordrongen van de ernst van de situatie en het ongewenste karakter ervan.

Bij het gepeste kind:

Het gepeste kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag. Hij of zij voldoet kennelijk niet aan de norm. Pesten is een groot probleem en de erkenning en aanpak ervan is een evenredig groot probleem. Veel gepeste kinderen zwijgen erover, doen net alsof ze het niet erg vinden en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar wordt gemaakt. Het kan nl. zo zijn dat dat tot gevolg heeft dat er nog heviger wordt gepest.

Bij de pester:

De pester ziet zich in zijn machtsspel bedreigd en dat moet worden voorkomen. Soms echter blijken pesters uiteindelijk net zo opgelucht als de slachtoffers, omdat er ook aandacht wordt besteed aan hun eigen onmacht om normaal met andere kinderen om te gaan.

Bij de andere kinderen:

Er zijn altijd kinderen die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het gepeste kind door actief iets te doen of een volwassene te hulp te roepen (vgl. verdrinking t.o.v. een menigte mensen). Er zijn ook altijd kinderen die het helemaal niet in de gaten hebben. Ze zien het wel gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet onderscheiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van hebben.

Bijlagen

Gespreksformulier 1

Datum incident:

Betrokken kinderen:

- **Gepeste kind:**

- **Pester:**

- **Leerkracht:**

Verslag van het pestincident:
Verslag van het gesprek met gepeste, pester en leerkracht:
Gemaakte afspraken:
Herhalingsgesprek 1. Datum:
Herhalingsgesprek 2. Datum:
Herhalingsgesprek 3. Datum:

.....
Handtekening pester:

.....
Handtekening leerkracht:

Gespreksformulier 2

Wanneer er meerdere incidenten hebben plaatsgevonden en de gesprekken tussen gepeste, pester en leerkracht geen resultaat opleveren, vindt er een gesprek plaats met de pester, de ouders en de leerkracht. De leerkracht neemt in dit gesprek gespreksformulier 1 mee.

Datum:

Pester:

Ouders van de pester:

Leerkracht:

Verslag van het gesprek met pester, ouders en leerkracht:

Gemaakte afspraken en sancties wanneer de pester de afspraken niet nakomt:

De locatiedirecteur wordt middels het gespreksformulier op de hoogte gesteld. Wanneer de pester de afspraken niet nakomt, volgt een gesprek met de locatiedirecteur.

.....
Handtekening leerling: Handtekening ouder(s):

.....
Handtekening leerkracht:

Gespreksformulier 3

Als het pestprobleem zich blijft voordoen, meldt de leerkracht dit aan de directeur van de school. De leerkracht geeft de directeur een gedocumenteerd verslag met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en de inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die zijn gemaakt om het pesten aan te pakken.

Vervolgens gaat de locatiedirecteur een gesprek aan met de ouders op school. Ook het kind kan in dit eerste directie-oudergesprek worden betrokken.

Datum:

Pester:

Ouders van de pester:

Locatiedirecteur:

Verslag van het gesprek:

Vervolmaatregelen:

.....
Handtekening ouder(s):

.....
Handtekening locatiedirecteur: